

การพัฒนาดัชนีชี้วัดสมรรถนะกระบวนการโลจิสติกส์ของโรงสีข้าวหอมมะลิเพื่อการส่งออกในจังหวัดร้อยเอ็ด

วารการ บัณฑิต*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามกระบวนการโลจิสติกส์ (Logistics) ของโรงสีข้าวเพื่อการส่งออก ในธุรกิจการค้าข้าวหอมมะลิ (2) ศึกษาปัญหาการดำเนินงานใน 4 กิจกรรมหลักได้แก่ การจัดซื้อ (Purchasing) การจัดการคลังสินค้า (Warehouse Management) การขนส่งและจัดส่งสินค้า (Transportation and delivery) การติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูล (Communication and Data Exchange) ของกระบวนการโลจิสติกส์ของโรงสี (3) พัฒนาดัชนีชี้วัด (KPIs) ที่เหมาะสมที่จะนำไปใช้ประเมินการทำงานตามกระบวนการ โลจิสติกส์ของโรงสี โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นโรงสีข้าวหอมมะลิตามขนาดกลางและใหญ่ ในจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มที่ 1 เป็นโรงสีข้าวหอมมะลิตามขนาดกลางหรือใหญ่ ที่มีการจัดการเป็นระบบ จำนวน 2 โรง ในจังหวัดร้อยเอ็ด ใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยแบบสัมภาษณ์ กลุ่มที่ 2 เป็นโรงสีหอมมะลิตามขนาดกลางหรือใหญ่ ที่มีการจัดการเป็นระบบและไม่เป็นระบบ จำนวน 10 โรง และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับโรงสี จำนวน 10 คน ใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยแบบสอบถาม (Likert Scale) สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS version 11.5 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์แบบพรรณนา (Descriptive Analysis)

ผลของการวิจัย แสดงให้เห็นสภาพปัจจุบันในการดำเนินงานตามกระบวนการ โลจิสติกส์ของโรงสีข้าวเพื่อการส่งออก ในจังหวัดร้อยเอ็ด นอกจากนั้นทำให้ทราบปัญหาการดำเนินงานใน 4 กิจกรรมหลัก และผลการวิจัยสามารถพัฒนาดัชนีชี้วัดที่เหมาะสมได้ โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มดัชนี กลุ่มแรก ดัชนีชี้วัดจากการสอบถามระดับความต้องการนำดัชนีชี้วัดการดำเนินงานใน 4 กิจกรรมไปใช้ ของผู้ประกอบการและผู้เชี่ยวชาญโรงสีข้าว โดยได้ดัชนีชี้วัดแบ่งตามกิจกรรมดังนี้ การจัดซื้อ 9 ดัชนี การจัดการคลังสินค้า 12 ดัชนี การขนส่งและจัดส่งสินค้า 5 ดัชนี การติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูล 6 ดัชนี และกลุ่มที่สอง ดัชนีชี้วัดจากการแปลงปัญหา โดยได้ดัชนีชี้วัดแบ่งตามกิจกรรมดังนี้ การจัดซื้อ 6 ดัชนี การจัดการคลังสินค้า 12 ดัชนี การขนส่งและจัดส่งสินค้า 4 ดัชนี การติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูล 4 ดัชนี ผลการศึกษาทำให้ได้ดัชนีชี้วัดจากการสังเคราะห์ทั้ง 2 กลุ่มดัชนี รวมทั้งสิ้น 40 ดัชนี เมื่อนำดัชนีชี้วัดไปสอบถามผู้ใช้งานจริง ได้ข้อมูลดัชนีชี้วัด ร้อยละ 71.43 เมื่อเปรียบเทียบดัชนีที่ได้จากธุรกิจโรงสีข้าว และอุตสาหกรรมอื่น พบว่ามีลักษณะดัชนีชี้วัดและจำนวนดัชนีชี้วัดที่แตกต่างกัน ตามประเภทอุตสาหกรรม และกระบวนการโลจิสติกส์ที่มุ่งเน้น อย่างไรก็ตามมีดัชนีชี้วัดหลักในดำเนินการกระบวนการ โลจิสติกส์ที่คล้ายกัน

* บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 180 หน้า.

Development of Key Performance Indicators of Logistics Process for Hom Mali Rice Exporting Mill in Roi-et Province

Worakarn Buanuan*

Abstract

The purposes of this study were (1) to study the logistic performance for Hom Mali Rice exporting mill in Roi-et Province (2) to examine the problems of purchasing, warehouse management, transportation and delivery, and communication and data exchange (3) to develop the appropriate key performance indicators in order to evaluate the logistic performance of ricemills by using Quantitative and Qualitative Research. The studied samples, which were medium and large-sized in Roi-et, were selected by means of purposive sampling. The two sample groups were (1) two systematically managed medium and large-sized ricemills (2) ten systematically and unsystematically managed medium and large-sized ricemills and ten experts in ricemills by using likert scale questionnaires. The results of quantitative data were analysed by SPSS version 11.5. The results of qualitative data were analysed by descriptive analysis.

According to the study, the current situations of logistic performance of Hom Mali Rice exporting mill in Roi-et province and problems of purchasing, warehouse management, transportation and delivery, and communication and data exchange were revealed. The result of the research could develop appropriate key performance indicators, divided into 2 groups. The first indicators were drawn from questionnaires on what degree the indicators to be used by the samples. The indicators were classified as 9 purchasing indicators, 12 warehouse management indicators, 5 transportation and delivery indicators, and 6 communication and data exchange indicators, respectively. In the second group, the problem-based indicators included 5 purchasing indicators, 12 warehouse management indicators, 4 transportation and delivery indicators, and 4 communication and data exchange indicators, respectively. The result of the study could develop 2 groups, including totally 40 indicators. When they were practically checked by the users, 71.43 % of them were approved. And, when they were compared with other industrial indicators, it was found that indicators and numbers varied according to the types of the industries was the focused logistics process. However, the main logistics process indicators were somehow similar.

* Master of Business Administration, College of Graduate Study in Management, Khon Kaen University. 180 p.